An Roinn Coimirce Sóisialaí
Department of Social Protection

Treoir d'Árachas Sóisialach Pá-Choibhneasa (ÁSPC) le haghaidh Daoine Féinfhostaithe

Lúnasa 2024

Cad is ceart duit a bheith ag súil leis nuair a dhéanfá teagmháil linn

I bhformhór na gcásanna, ní mór do dhaoine féinfhostaithe idir 16 agus 66 bliana d'aois, agus iad siúd a rugadh ar nó tar éis 1 Eanáir 1958 idir 66 agus 70 bliain d'aois, nár dámhadh an Pinsean Stáit (Ranníocach) orthu, le hioncam de €5,000 nó níos mó in aghaidh na bliana ranníocaíochtaí Árachas Shóisialaigh Pá-Choibhneasa (ÁSPC) Aicme S a íoc. Is treoir í an bhileog seo chun cabhrú leat staid ÁSPC daoine féinfhostaithe a thuiscint.

Go ginearálta, íoctar ÁSPC le hOifig na gCoimisinéirí Ioncaim, mar aon le cáin, faoi fhéinmheasúnú ag baint úsáide as an gcóras pá agus comhaid. Is féidir ÁSPC a íoc freisin tríd an gcóras Íoc Mar a Thuillir (ÍMAT) má tá tú i do stiúrthóir ar chuideachta theoranta.

Céard iad na sochair is féidir liom a fháil trí ÁSPC Aicme S a íoc?

Soláthraíonn ÁSPC Aicme S clúdach do:

- Sochar Uchtála
- Íocaíocht Sochair do Dhaoine 65 Bliain d'Aois;
- Íocaíocht Caomhnóra Ranníocach,
- Pinsean Easláine;
- Sochar Cuardaitheora Poist do Dhaoine Féinfhostaithe;
- Sochar Máithreachais;
- Sochar do Thuismitheoirí,
- Sochar Cumais Pháirtigh;
- Sochar Atharthachta
- Pinsean Stáit Ranníocach;
- Sochar Cóireála: Fiaclóireacht, Optúil agus Cluaise; **agus**
- Pinsean Ranníocach Baintrí, Baintrí Fir nó Páirtnéara Shibhialta Mharthanaigh.

Ní sholáthraíonn ÁSPC Aicme S clúdach d'aon scéimeanna nó sochair eile.

Cé a íocann ÁSPC Aicme S?

Íocann daoine féinfhostaithe ÁSPC Aicme S amhail:

- Feirmeoirí, dochtúirí, fiaclóirí, aturnaetha, údair, ealaíontóirí, lucht creidimh, conraitheoirí, fochonraitheoirí agus daoine gairmiúla eile agus daoine atá i mbun gnó ar a gcuntas féin nó i gcomhpháirtíochtaí,
- Daoine nach bhfuil ach ioncam acu ó infheistíochtaí, ó chíosanna nó ó íocaíochtaí cothabhála
- Íocann fostaithe atá féinfhostaithe freisin ÁSPC Aicme S i dteannta lena ranníocaíocht ÁSPC mar fhostaí,
- Comhairleoirí, le díolaíochtaí ináirithe óna bpoist údaráis áitiúil.

Chun tuilleadh eolais a fháil

Chun tuilleadh eolais a fháil ar Árachas Sóisialach Pá-Choibhneasa (ÁSPC) do dhaoine féinfhostaithe, déan teagmháil le d'Ionad Intreo nó d'Oifig Brainse áitiúil le do thoil. Is féidir leat an t-ainm agus an seoladh a fháil trí chuairt a thabhairt ar **www.gov.ie/intreocentres**

Is féidir leat dul i dteagmháil freisin le haon Ionad Faisnéise do Shaoránaigh nó:

Seirbhísí Cáilitheachta Cliant
An Roinn Coimirce Sóisialaí
An Oifig Seirbhísí Leasa Shóisialaigh
Bóthar Chorcaí
Port Láirge
X91 EH04

Guthán: **0818 690 690** nó **(01) 471 5898**
Má tá tú ag glaoch ó lasmuigh d'Éirinn glaoigh ar **+353 1 471 5898** le do thoil

Ríomhphost: **selfemployment@welfare.ie**

Baineann ÁSPC Aicme S le daoine aonair ar leo nó a rialaíonn 50% nó níos mó de na scaireanna sa chuideachta ina n-oibríonn siad. Cinntear aicmiú daoine aonair ar leo nó a rialaíonn níos lú ná 50% de scairshealbhú na cuideachta ar bhonn cás ar chás, ag cur an Chóid Chleachtais chun Stádas Fostaíochta nó Féinfhostaíochta Daoine Aonair a Chinneadh san áireamh.

Cé nach n-íocann ÁSPC Aicme S?

Ní íocann na daoine seo a leanas ÁSPC ag Aicme S:

- Gaolta forordaithe amhail mac, iníon, tuismitheoir, deartháir nó deirfiúr, a chuidíonn le duine féinfhostaithe lena ngnó ach nach bhfuil ina chomhpháirtithe sa ghnó,
- Daoine a dtagann a n-ioncam iomlán ó fhéinfhostaíocht, tuillte agus neamhthuillte, agus fostaíocht faoi bhun méid áirithe, €5,000 in aghaidh na bliana faoi láthair,
- Daoine atá rangaithe ag Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim mar neamhchónaitheoirí a shealbhaíonn ioncam neamhthuillte amháin,
- Daoine atá rangaithe ag na Coimisinéirí Ioncaim mar stiúrthóirí neamhchónaitheacha ar Chuideachtaí Éireannacha,
- Daoine atá árachaithe mar fhostaithe nach bhfuil aon ioncam eile acu seachas ioncam neamhthuillte amhail íocaíochtaí díbhinne scaireanna nó cíos. D'fhéadfaidís a bheith faoi dhliteanas i leith ranníocaíochtaí ÁSPC ag Aicme K ar an ioncam seo,
- Daoine atá faoi aois inphinsin agus a fhaigheann pinsean a d'eascair as fostaíocht a bhí acu nó ag a gcéile nó ag a bpáirtnéir sibhialta roimhe seo, agus nach bhfuil aon ioncam eile acu seachas iomcam neamhthuillte. D'fhéadfaidís a bheith faoi dhliteanas i leith ranníocaíochtaí ÁSPC ag Aicme K ar an ioncam seo,
- Fostaithe sa tseirbhís phoiblí a íocann ÁSPC ag Aicme B, C nó atá féinfhostaithe freisin. Tá na ranníocóirí sin a bhfuil ioncam féinfhostaithe acu ó cheird nó ó ghairm faoi dhliteanas ranníocaíochtaí ÁSPC ag Aicme K ar an ioncam seo. Má tá ioncam neamhthuillte acu freisin, tá siad faoi dhliteanas ranníocaíochtaí ÁSPC ag Aicme K ar an ioncam sin freisin; **agus**
- Tá sealbhóirí oifige poiblí áirithe faoi dhliteanas ranníocaíochtaí ÁSPC ag Aicme K ar an ioncam seo i leith a n-ioncaim ó oifig phoiblí.

Le haghaidh tuilleadh eolais ar shíneadh an dliteanais ÁSPC go hioncam neamhthuillte agus ranníocaíochtaí ÁSPC ag Aicme K, tabhair cuairt ar**www.gov.ie/prsik**

An íocaim ÁSPC ar m'ioncam ar fad?

Íocann tú ÁSPC ar d'ioncam iomlán, lena n-áirítear:

- Sochar comhchineáil;
- Ioncam ó cheird nó ó ghairm;
- Ús, blianachtaí agus ioncam ó infheistíochtaí eachtracha, amhail réadmhaoin;
- Cíos ó aon réadmhaoin in Éirinn;
- Ioncam ónar asbhaineadh cáin cheana, amhail blianachtaí, ús bainc nó cumann foirgníochta, íocaíochtaí cothabhála;
- Ioncam ó scairdhíbhinní agus díbhinní ó Chistí Scoir Faofa (ARF); **agus**
- Ioncam inchánach áirithe ó fhostaíocht, mar shampla, stiúrthóirí cuideachta, teachtairí gluaisrothair.

D'fhéadfadh go mbeadh ort ÁSPC a íoc ar ioncam **tuillte** agus **neamhthuillte** araon.

Cad atá fágtha amach ón ioncam iomlán?

Ní áirítear iad seo a leanas nuair a bhíonn ioncam le haghaidh do ranníocaíochta ÁSPC Aicme S á ríomh agat:

- Liúntais chaipitil;
- Íocaíochtaí nó sochair leasa shóisialaigh;
- Íocaíocht as freastal ar chúrsa oiliúna arna riar ag SOLAS, a ngearrtar cáin air faoi ÍMAT;
- Liúntas Soghluaisteachta íoctha ag Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS), a ngearrtar cáin air faoi ÍMAT;
- Íocaíochtaí pinsin, a ngearrtar cáin orthu faoi ÍMAT;
- Íocaíochtaí leanúnachais ioncaim a fhaigheann duine ar cuireadh iallach orthu fostaíocht a fhágáil mar gheall ar bhreoiteacht, a ngearrtar cáin orthu faoi ÍMAT;
- Íocaíochtaí iomarcaíochta agus íocaíochtaí a fhaightear mar thoradh ar fhoirceannadh oifige nó fostaíochta a ngearrtar cáin orthu faoi ÍMAT;
- Cistí a fhaightear trí chistí a aistarraingt go luath ó Ranníocaíochtaí Saorálacha Breise áirithe (AVC), a ngearrtar cáin orthu faoi ÍMAT;
- Cnapshuimeanna scoir áirithe de bhreis ar an uasteorainn saor ó cháin ar feadh an tsaoil de €200,000
- Méideanna áirithe pinsin phríobháideacha arna dtiontú ina airgead roimh théarma ag daoine aonair san earnáil phoiblí a bhí féinfhostaithe roimhe seo
- Íocaíocht i leith, nó gnóthachan a eascraíonn as, diúscairt polasaithe árachais saoil áirithe;

Ar lean ar an gcéad leathanach eile.

- Íocaíocht a fuarthas i leith, nó gnóthachan a eascraíonn as, diúscairt ábhair áirithe ús i gciste eischósta **agus**
- Barrachais inmhuirir áirithe ar Ócáid Criostalú Sochair (BCE) ar pinsean, nó cnapshuim scoir faighte faoi shocrú pinsin é.

Cé mhéid ÁSPC a íocaim?

Is ionann do ranníocaíocht agus 4% de d'ioncam go dtí 30 Meán Fómhair 2024 (4.1% ó 1 Deireadh Fómhair 2024) nó €500 go dtí 30 Meán Fómhair 2024 (€650 ó 1 Deireadh Fómhair 2024), cibé acu is mó. Faoin gcóras féinmheasúnaithe, íoctar ÁSPC go díreach le hOifig na gCoimisinéirí Ioncaim ag baint úsáide as a gcóras pá agus comhaid mar aon le haon suimeanna eile atá dlite duit.

Dóibh siúd a bhfuil ÁSPC á sheoladh ar ais acu trí chóras féinmheasúnaithe na gCoimisinéirí Ioncaim, beidh feidhm ag ráta cumaisc nó comhréireach de 4.025% nó íocaíocht íosta de €537.50 ar ioncam bliantúil féinfhostaithe 2024 mar gheall ar an athrú ar an ráta i rith na bliana (ó 1 Deireadh Fómhair 2024).

Más stiúrthóir cuideachta féinfhostaithe thú, asbhaineann d'fhostóir ÁSPC faoin gcóras ÍMAT.

Má dúirt Cigire Cánach leat nach gá duit Tuairisceán Cánach a dhéanamh do bhliain ar leith, ach má tá d'ioncam €5,000 nó níos mó in aghaidh na bliana, d'fhéadfá a bheith faoi dhliteanas ranníocaíocht árachais shóisialaigh a íoc ar ráta comhréidh leis an Roinn Coimirce Sóisialaí.

Más scair-iascaire thú atá aicmithe mar dhuine féinfhostaithe, féadfaidh tú a roghnú ranníocaíocht bhreise a íoc le haghaidh sochair áirithe faoi ÁSPC Aicme P. Íocfaidh tú ranníocaíocht 4% den ioncam sa bhreis ar an ÁSPC atá á íoc cheana féin faoi Aicme S tar éis duit an liúntas saor ó ÁSPC de €2,500 a chur i bhfeidhm.

Soláthraíonn na ranníocaíochtaí breise seo a íoctar faoi Aicme P clúdach do:

- Shochar Cuardaitheora Poist Teoranta ar feadh suas le 13 seachtaine i ngach bliain féilire, agus
- Shochar Teoranta Breoiteachta.

Cad a tharlóidh mura bhfuilim féinfhostaithe a thuilleadh?

Mura bhfuil tú faoi dhliteanas ÁSPC Aicme S a íoc a thuilleadh mar shampla má scoireann tú de bheith féinfhostaithe nó má thiteann d'ioncam bliantúil faoi bhun na teorann €5,000, agus má tá tú faoi aois inphinsin, féadfaidh tú iarratas a dhéanamh chun a bheith i do ranníocóir deonach, chun leanúnachas do thaifid ÁSPC a choinneáil **chun críocha pinsin amháin.**

Tugann ranníocaíochtaí deonacha clúdach do na pinsin a raibh tú clúdaithe dóibh an uair dheireanach a raibh tú ag obair agus ÁSPC éigeantach á íoc agat.

Chun tuilleadh eolais a fháil faoin Scéim Ranníocaíochtaí Deonacha, tabhair cuairt ar **www.gov.ie/volcon** nó téigh i dteagmháil le **Seirbhísí Incháilitheachta Cliant**, sonraí teagmhála ar leathanach a haon.

Conas a chláraím mar dhuine féinfhostaithe?

Má éiríonn tú féinfhostaithe ní mór duit clárú le hOifig na gCoimisinéirí Ioncaim.

Mar sin féin, más ó stiúrthóireacht chuideachta an t-aon fhoinse ioncaim féinfhostaithe atá agat, ní gá duit clárú mar dhuine féinfhostaithe leis na Coimisinéirí Ioncaim toisc go mbaileofar do cháin agus ÁSPC faoin gcóras ÍMAT.

Cá bhfaighidh mé tuilleadh eolais?

Chun tuilleadh eolais a fháil maidir le hinárachas fostaíochta, tabhair cuairt le do thoil ar **www.gov.ie/insurability** nó déan teagmháil leis an Rannóg Scóipe:

An Rannóg Scóipe
An Roinn Coimirce Sóisialaí
Urlár 5
Áras Mhic Dhiarmada
Sráid an Stórais
DO1 WY03

Guthán: (01) 673 2585

Má tá tú ag glaoch ó lasmuigh d'Éirinn glaoigh ar +353 1 673 2585 le do thoil

Ríomhphost: **scope@welfare.ie**

Le haghaidh tuilleadh eolais:

- Tabhair cuairt ar **www.gov.ie/dsp**; nó
- Déan teagmháil le d'Ionad Intreo áitiúil, d'Oifig Brainse nó aon Ionad Faisnéise do Shaoránaigh.

Is féidir leat ainm agus seoladh d'Ionad Intreo áitiúil nó d'Oifig Bhrainse áitiúil a fháil ach cuairt a thabhairt **www.gov.ie/intreocentres**.

Déanta ag

Aonad Seirbhíse do Chustaiméirí
An Roinn Coimirce Sóisialaí
Áras Mhic Dhiarmada
Sráid an Stórais
Baile Átha Cliath 1
D01 WY03

Is mar threoir amháin atá an bhileog seo, agus ní fhéachtar le léirmhíniú dlíthiúil a sholáthar inti.

An Roinn Coimirce Sóisialaí
Department of Social Protection

00K 08-24 SW74

Lúnasa 2024